

Motivacija za učenje

Motivacija je ključnega pomena za otrokov celostni razvoj in uspeh v življenju. Pri tem imajo starši pomembno vlogo, saj lahko spodbujajo pri otroku razvoj trajne motivacije za učenje. Ustvarjajo lahko okolje, ki krepi ali zavira otrokovo notranjo željo po učenju, raziskovanju in napredovanju.

Starše velikokrat skrbi, da njihov otrok ni motiviran učenje in opravljanje šolskih obveznosti. Nekoč prisrčen in živahen otrok postaja vsako leto vse bolj odklonilen do šolskih obveznosti, po cele ure sloni nad domačo nalogo, jo samo delno opravi in nima učnih navad. Kaj lahko starši naredijo?

Ključno je razumeti, da je motivacija kompleksen proces, ki zajema notranje in zunanje dejavnike. Otroci se lahko motivirajo preko radovednosti, želje po doseganju ciljev, interesov ali strasti do določenih aktivnosti ali preprosto zaradi notranjega zadovoljstva.

Ker pa je vsak otrok nekaj posebnega, je dobro, da starši spremljajo in sprejemajo njegove interese. Navdušenost otroka nad določeno dejavnostjo ali predmetom je odlična priložnost za spodbujanje motivacije. Če starši povežejo otrokove interese v vsakdanje dejavnosti, lahko ustvarijo povezavo med učenjem in otrokovimi interesi. Otroci potrebujejo raznolike izkušnje. Pri tem mu starši lahko pomagajo. Skupaj lahko odkrivajo različne dejavnosti, hobije in veščine, ki bodo razširili njihov horizont. Starši velikokrat vključijo otroka v različne popoldanske plačljive aktivnosti, obenem pa spregledajo, da so lahko vsakodnevne družinske aktivnosti tudi ponujajo veliko izzivov, ki lahko spodbujajo otrokovo radovednost in željo po učenju novih stvari. Sprehodi v naravi ali okolici doma, obiski razstav, lokalnih dogodkov in posebnosti, skupno delo na vrtu, delo pri hišnih opravilih, ogledi delovnih mest staršev, vse to razvija otrokove interese in mu daje uvide v njegove sposobnosti in spretnosti.

Zelo pomembni so pogovori staršev o otrokovih ciljih, ki jih želi doseči pri določeni dejavnosti. Postavljanje realnih ciljev je ključno za razvoj trajne motivacije. Otroci potrebujejo izzive, ki so primerni njihovi razvojni stopnji, le tako bodo lahko premagovali ovire. Postavljeni cilji ne smejo biti prezahtevni, saj lahko prevelik pritisk vodi v občutke nemoči in zmanjšuje motivacijo, po drugi strani pa tudi ne premalo zahtevni, saj se otroci začnejo dolgočasiti in postanejo kmalu nezainteresirani.

Ko starši opazijo, da se otrok trudi ali doseže določen cilj, mu naj izrazijo priznanje za njegovo prizadevanje. Starši so velikokrat pozorni le na dosežene rezultate, vendar pa je ravno priznavanje prizadevanj tisto, kar gradi otrokovo samozavest in notranjo motivacijo za nadaljnje učenje. Zato je zelo pomembno, da se starši zavedajo razlike med

motivacijo za učenje in motivacijo za doseg določenih ciljev, kar v šoli največkrat pomeni višina ocen ali dosežki na tekmovanju.

Otroci potrebujejo rutino in strukturo. Rutina in struktura dajeta otroku občutek predvidljivosti in varnosti. Zato je pomembno, da se doma vzpostavi uravnotežen dnevni red, ki vključuje čas za učenje, igro, spanje, opravljanje skupnih hišnih opravil in druge dejavnosti.

Skupna hišna opravila vplivajo na zmožnost opravljanja šolskih obveznosti. Predstavljajo priložnost za razvoj otrokove odgovornosti in vztrajnosti. Opravljanje hišnih opravil naj ne bo kazen. Potekajo naj v pozitivnem vzdušju in učijo otroka, da so vsakodnevne naloge del skupnega prispevka k družinskemu okolju. Enako velja za opravljanje domačih nalog in učenje. Tudi za te dejavnosti je potrebna rutina in vztrajnost. Zato naj starši poudarijo pomen domačih nalog kot priložnosti za razvijanje veščin in znanja ter ne zgolj kot obveznost. Starši naj postavijo jasna pričakovanja do šolskega dela. Dogovorijo naj se z otrokom, v katerih primerih bodo nudili pomoč pri nalogah in učenju. V kolikor starši vsakodnevno sedijo z otrokom pri nalogah, ne morejo razviti njegove samostojnosti in zaupanja vase. Otrok naj sam razišče, kdaj in kaj resnično ne razume ter zakaj in kdaj zares potrebuje pomoč. Že skozi pogovor o težavi lahko sam odkrije rešitve.

Sestavni del vsakega učenja so tudi napake. Starši naj pomagajo otroku razumeti, da so napake priložnost za učenje ter del poti do uspeha. Otroci, ki se ne bojijo napak, so bolj odprti za nove izkušnje in imajo večjo notranjo motivacijo za premagovanje težav. Izpostavljanje idealnih rezultatov pa lahko otroka pripelje do zaključka, da nečesa ni sposoben in da se ni vredno potruditi.

Spodbujanje motivacije za učenje je proces, ki zahteva starševsko potrpežljivost, razumevanje in predvsem ljubezen. Ker je vsak otrok edinstven, ne obstaja univerzalen pristop. S pozitivnim pristopom, pohvalo, postavljanjem realnih ciljev, navajanje na rutino in strukturo dneva ter ustvarjanjem spodbudnega okolja pa lahko starši pripomorejo k razvoju trajne učne motivacije pri otroku.

Tea Sulič, univ. dipl. pedagog in sociolog kulture, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše